

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. c) – Istorie
Simulare – 16 decembrie 2025

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (30 puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Apelând la cele mai diverse modalități de expresie, umanismul țărilor române ilustrează [...] o tematică distinctă, filozofică, istoriografică și juridică care echilibrează din punct de vedere cantitativ literatura religioasă. Îndeosebi istoriografia rămâne și în a doua jumătate a secolului un gen amplu cultivat, întrucât, cantitativ și calitativ, este principalul domeniu al activității intelectuale. Diversitatea genurilor la care aderă autorii (cronici, istorii, jurnale, memorii sau istorii în versuri) și în mod special cultivarea acelor specifice istoriografiei umaniste [...] atestă o evoluție spre istoriografia modernă. Autorii secolului al XVII-lea, Grigore Ureche în *Letopisețul Țării Moldovei*, Miron Costin în *De neamul moldovenilor* și stolnicul Constantin Cantacuzino în *Istoria Țării Românești*, datorită dezvoltării ideilor perioadei precedente, așază istoria românilor pe fundalul originii sale latine. [...] Istoriografia românească exprimă argumentat și la nivelul unei continuități remarcabile, de la Grigore Ureche și Miron Costin la stolnicul Constantin Cantacuzino și principele Moldovei, Dimitrie Cantemir, prin genuri proprii umanismului cu un corespunzător spirit critic, ideile originii comune latine a românilor, unității lor în spațiul Daciei de odinioară, susținute de o activă conștiință de sine.” (M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

B. „Dimitrie Cantemir [...] vădea la începutul secolului al XVIII-lea preocupări concordante cu valorile preiluministe. În această sferă de interese a Iluminismului timpuriu se înscrie lucrarea geografică a învățatului principe, *Descriptio Moldaviae*, redactată în spiritul școlii germane de cunoaștere a statelor [...]; aceleași sensibilități culturale îi aparține opera lui Johann Filstich, *Tentamen Historiae Vallachicae*, precum și lucrarea lui Köleséry consacrată meritorului din Transilvania, *Auraria Romano Dacia* (1717). Făcând cunoscute cercurilor științifice realitățile țărilor române, această pleiadă de cărturari evidențiază originea latină a românilor, expunând-o unor mai largi cercuri intelectuale europene. Dimitrie Cantemir, animat de ideea emancipării politice a țărilor române, consacră în *Historia Moldo-Valachica* și *Hronicon* a vechimii romano-moldo-vlahilor pagini semnificative despre latinitatea poporului român și a limbii sale, subliniind ideea apartenenței acestuia la aceeași civilizație [...]. Principele Moldovei continua, la nivelul unei savante argumentații, opțiunile umaniștilor din secolul al XVII-lea, conferind ideii de latinitate o formă doctrinară.” (M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți lucrarea scrisă de Constantin Cantacuzino, precizată în sursa A.	2 puncte
2. Precizați, din sursa B, o informație referitoare la poporul român.	2 puncte
3. Menționați statul român și conducătorul acestuia la care se referă atât sursa A, cât și sursa B.	6 puncte
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că opțiunile umaniștilor din secolul al XVII-lea sunt continuate în secolul următor.	3 puncte
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect).	7 puncte
6. Prezentați două aspecte din secolul al XX-lea referitoare la romanitatea românilor.	6 puncte
7. Menționați o caracteristică a izvoarelor istorice care susțin romanitatea românilor în secolul al XV-lea.	4 puncte

SUBIECTUL al II-lea (30 puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Constituția din 1866 se baza pe nevoile societății românești exprimate și în programul de la 1848, în Convenția de la Paris (1858) și în Statutul lui Cuza (1864), având ca model constituția belgiană. Se proclamau unele principii de bază [...], anume «libertățile și drepturile fundamentale ale cetățeanului», «suveranitatea națională», «separarea puterilor în stat», responsabilitatea miniștrilor, sistemul parlamentar bicameral (cu două adunări), monarhia constituțională și ereditară (conducerea țării de către un principe, prin moștenirea tronului și cu respectarea constituției), responsabilitatea monarhului etc. Numele oficial al țării, consemnat în actul fundamental, era România. Suveranul avea mari atribuții în materie executivă (conducerea țării), dar și legislativă (alcătuirea legilor). Puterea legislativă o avea totuși Parlamentul, format din Senat și Camera Deputaților. Camera avea drept de a se conduce singură, de interpelare (deputații îi puteau trage la răspundere pe membrii guvernului) și de anchetă (de a cere cercetări chiar și pentru faptele miniștrilor). Între drepturi și libertăți se regăseau: inviolabilitatea proprietății private (neatingerea de bunurile cuiva), libertatea nestingeră a presei, fără cenzură [...].

În paralel, [...] se creează noi întreprinderi și ramuri industriale. [...] Al. I. Cuza a desființat taxele vamale la export, iar principele Carol I a încheiat în 1875 și 1876 convenții comerciale cu Austro-Ungaria și, respectiv, cu Rusia, înfruntând astfel Turcia [...].

În 1867, se instituie sistemul monetar național și se bat monedele României, lei [...], iar în 1880 ia naștere Banca Națională a României. [...] Progresele economice rapide erau însă împiedicate de suzeranitatea formală a Imperiului Otoman.” (I. A. Pop, Istoria României moderne)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți statul sub suzeranitatea căruia se afla România, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați un conducător al statului român și o acțiune desfășurată de acesta în domeniul comercial, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la sistemul financiar din perioada 1867- 1880. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la Constituția din 1866, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în deceniul patru al secolului al XX-lea, evoluția României este marcată de adoptarea unei noi legi fundamentale. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea (30 puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre **totalitarism și democrație în Europa (secolul al XX-lea)**, având în vedere:

- menționarea a trei idei specifice democrației din Europa, în prima jumătate a secolului al XX-lea;
- prezentarea unei ideologii totalitare din Europa Occidentală în prima jumătate a secolului al XX-lea, numind și un stat care a promovat-o;
- menționarea a trei practici politice totalitare utilizate în Europa de Est, în a doua jumătate a secolului al XX-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la practicile politice democratice din Europa, în a doua jumătate a secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.